

Oslo, 27.8.09

Kristelig Folkeparti
Dagfinn Høybråten

EUs DATALAGRINGS-DIREKTIV

Kjære Dagfinn Høybråten!

Som allierte i motstanden mot norsk EU-medlemskap er det likevel slik at Nei til EU og KrF har noe ulikt syn på EØS-avtalen. I flere saker har vi tross dette stått sammen også her, for eksempel i motstanden mot EUs direktiv om patent på liv, der KrF i sin tid dissenterte i Bondevik II-regjeringa og mente Norge burde bruke den legitime og avtalefesta reservasjonsretten for å stoppe direktivet.

Nå står Norge overfor en ny trussel fra EU, denne gangen på personvernets område. Argumentasjonen mot datalagringsdirektivet er velkjent, og vi skal ikke gå i dybden i dette brevet, bare henvise til de mange utredninger som er foretatt og den informasjon som foreligger, bl.a. fra IKT Norge, fra Datatilsynet i Norge og på europeisk nivå og fra medlem av personvernkommissjonen, IKT-ekspert og lektor i informatikk ved Universitetet i Oslo, Gisle Hannemyr. Hovedinnvendingene mot direktivet går ut på at:

- dagens etterforskningsprinsipp (rettet mot en definert mistenkt) erstattes av et generelt overvåkingsprinsipp, der vi alle er "mistenkte" – også uten å vite det;
- vi risikerer at sensitive data kommer på avveie, noe vi allerede har sett mange eksempler på ved datalagring, både nasjonalt og internasjonalt. Ett eksempel: Tap av ukrypterte disketter med personopplysninger om alle barnefamilier i Storbritannia i 2007;
- vi risikerer misbruk og tyveri av data som kan brukes til helt andre formål enn de var tiltenkt;
- vi kan risikere framtidig misbruk av lagrede data. Når de først finnes, vet vi ikke hva framtidige regimer kan finne på av registerkoplinger eller lignende.
- EUs omfattende pålegg om datalagring vil bli uhyre kostbart. Men hvem skal betale regningen?

Tusenvis av bekymrede mennesker i Norge har underskrevet opprop mot dette direktivet, som de oppfatter som inngrep i den personlige integritet og en utvikling i retning "storebror ser deg-samfunnet" i Norge. Motstanden mot direktivet sprer seg og går på tvers av den tradisjonelle ja/nei-til-EU-aksen, og også på tvers av den tradisjonelle skillelinjen i norsk politikk. Til nå har Venstre, SV og Senterpartiet av stortingspartiene vært utvetydige i sin motstand.

Nå har også FrP offentlig bekreftet at de vil bruke reservasjonsretten mot direktivet, jf. nestleder Per Sandbergs svar i Dagbladet 25.8.09, der han uttaler på direkte utfordring fra Aps Trond Giske: "Landsstyret vårt har sagt at vi skal bruke reservasjonsretten i denne saken i Stortinget. I regjering kan vi stoppe det."

I denne situasjonen er KrF blitt en joker i dette spørsmålet, som opptar så mange mennesker og organisasjoner. Selv om det også er betydelig motstand mot direktivet i deler av Høyre og Ap, har disse partiene til nå vegret seg mot å skulle bruke reservasjonsretten mot det.

Med KrF stiller det seg forhåpentligvis annerledes, i og med at partiet og du som partileder har vært klare på at dere ikke har noen prinsipiell innvending mot å bruke nettopp reservasjonsretten. Nei til EU oppfatter også at KrF har et aktivt engasjement for personvernet generelt og også i denne saken.

Spørsmålet om å bruke reservasjonsretten er selvsagt ingen sak man skal ta lett på. I følge EØS-avtalen har EU rett til å treffe mottiltak dersom retten blir brukt mot et direktiv. Spørsmålet er imidlertid: Kan EU virkelig treffe alvorlige mottiltak mot Norge dersom vi bruker reservasjonsretten mot datalagringsdirektivet? Dette spørsmålet er blitt utredet juridisk på oppdrag fra IKT Norge, av professorene Finn Arnesen og Francis Sejersted.

Vi siterer fra deres 19-siders utredning, som er enkelt tilgjengelig:

"Utgangspunktet er at EØS-avtalen ikke innebærer formell overføring av lovgivningsmyndighet. Det betyr at enhver medlemsstat formelt står fritt til å reservere seg mot nye rettsakter. Dette vil ikke være noe avtalebrudd, og kan heller ikke hevdes å være illojalt mot avtalen. Tvert imot må reservasjonsretten anses som en integrert og legitim del av den konstruksjon som EØS-avtalen innebærer.» (Side 10.)

Virkningene av å bruke reservasjonsretten mot datalagringsdirektivet vil være enda mer avgrenset. Direktivet hører hjemme i vedlegg XI (telekommunikasjonstjenester), hvor det fra før finnes to relevante direktiv: 95/46/EF om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger, og 2002/58/EF om behandling av personopplysninger og personvern i sektoren for elektronisk kommunikasjon. I forordet til datalagringsdirektivet henvises det til begge disse direktivene, og datalagringsdirektivet innebærer også enkelte endringer i det sistnevnte. En nærmere gjennomgang av direktivene viser imidlertid at de direkte berøringspunktene med datalagringsdirektivet er relativt få og små, slik at det vil være en uforholdsmessig streng reaksjon å suspendere hele direktivene. Arnesen og Sejersted konkluderer slik i sin betenking om datalagringsdirektivet:

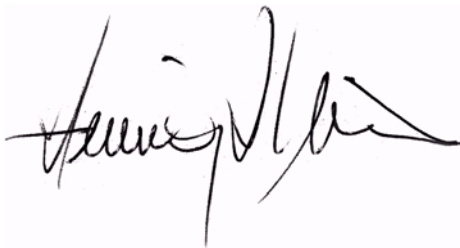
«Går man nærmere inn på de to direktivene, ser man at de bare marginalt berører spørsmål av betydning for datalagringsspørsmålet, og at de i all hovedsak vil kunne fortsette å fungere utmerket selv om datalagringsdirektivet ikke innlemmes i EØS-avtalen. På denne bakgrunn er vi tilbøyelig til å mene at en suspensjon av de to direktivene om databeskyttelse (95/46 og 2002/58) vil være en uforholdsmessig streng reaksjon på en eventuell reservasjon mot datalagringsdirektivet, og at disse rettsaktene reelt sett ikke vil være berørt. Det eneste i Vedlegg XI som berøres i direkte forstand dersom Norge reserverer seg mot datalagringsdirektivet er så langt vi kan se én bestemmelse i ett direktiv, nærmere bestemt artikkel 15 i direktiv 2002/58/EF om personvern og elektronisk kommunikasjon, som endres gjennom artikkel 11 i datalagringsdirektivet.» (Side 14.)

Nei til EU mener man etter dette trygt må kunne fastslå at kravene til forholdsmessige reaksjoner fra EUs side på en eventuell reservasjon fra Norges side gjør at det ikke er mulig for EU å "straffe" Norge på noen måte som kan sette EØS-avtalen i fare.

Vi vil tillegge: Å bruke reservasjonsretten mot et direktiv som opptar store grupper i det norske folk, og som flertallet i meningsmålinger har sagt de er mot, kan sees som en måte å tilføre EØS-avtalen legitimitet. Mange har stilt spørsmålstegn ved denne, også på høyt juridisk nivå. Ved alle skilleveier hittil har Regjeringen og Stortingets flertall unnlatt å benytte reservasjonsretten. Dette undergraver på sikt avtalens legitimitet. Vi vil tro at nettopp et slikt direktiv som datalagringsdirektivet, som må sies å være perifert i forhold til kjernen i det indre marked og som møter stor nasjonal motstand i befolkningen, vil være av de minst kontroversielle direktiv å bruke reservasjonsretten mot. Kan man ikke bruke reservasjonsretten mot et slikt direktiv av frykt for EØS-avtalen, kan man da overhodet snakke om noen reell reservasjonsrett?

Nei til EU ber om at KrF foretar en ny, og nøye vurdering i denne saken. I vår store kandidatundersøkelse foran stortingsvalget svarte samtlige KrF-kandidater "vet ikke" på spørsmålet om de var villige til å bruke "veto" mot datalagringsdirektivet. Vi har full respekt for at folkevalgte skal føle at de har tilstrekkelig kunnskap om en sak de skal ta stilling til. Vi mener imidlertid det finnes tilstrekkelig med informasjon og utredninger om de saklige og prinsipielle sider ved dette direktivet til at partiene og kandidatene kan gjøre seg opp en mening. Vi håper du og KrF vil innta et klart standpunkt før valget, og at dette vil være ja til reservasjon. Det vil skape en politisk situasjon der et sannsynlig stortingsflertall vil være klar til å bruke reservasjonsretten, uavhengig av hvilken regjering vi får etter valget. Svært mange ville bli takknemlige for dette. Også vi i Nei til EU.

Med vennlig hilsen
Nei til EU

Heming Olaussen
leder